Ενα το κρατούμενο και με... απόδειξη

Καλή η παράσταση και καλύτεροι οι ηθοποιοί στο μέτριο, αλλά έξυπνα γραμμένο, «Proof» - **Κριτική Σπύρος Παγιατάκης**

Ντέιβιντ Ομπερν
Proof
Σκηνοθ.: Κων. Αρβανιτάκης
Θέατρο Μουσούρη

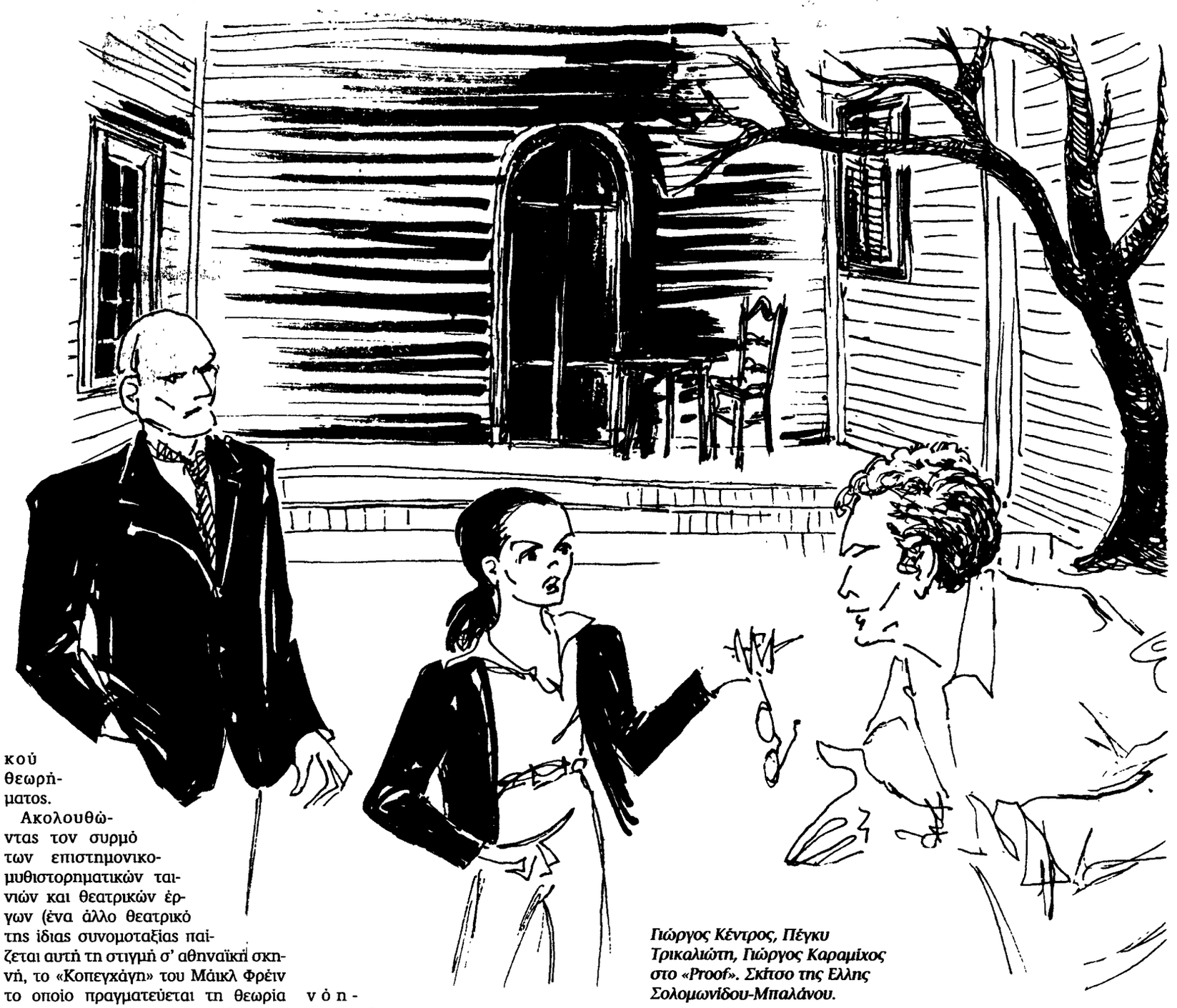
Τέσσερις έκτακτοι ηθοποιοί σ' ένα καλούτσικο έργο. Κουβαλώντας διαρκώς πάνω της την αμφιβολία για το πόσο καλά στέκει στα λογικά της η Κάθριν, κόρη ενός ψυχασθενούς μαθηματικού η οποία τριβελίζεται από το ερώτημα ως προς το τι ακριβώς κληρονόμησε από το μυαλό του πατέρα της, παρουσιάστηκε από την Πέγκυ Τρικαλιώτη ως μία ανθρώπινη περίπτωση και όχι ως ένα παθολογικό κάζο. Μια πρώτης τάξης ερμηνεία, ισορροπημένη ανάμεσα στο ρεαλιστικό και στο διφορούμενο.

Στον τρισυπόστατο ρόλο του φαντάσματος -διάνοιας- ψυχασθενικού πατέρα ο Γιώργος Κέντρος διατήρησε εύστοχα και με ενδιαφέροντα σκηνικά τρόπο την αποξενωτική ψυχράδα της τριάδας αυτής.

Η «γιάπισσα», η ορθολογική, Νεοϋορκέζα αδελφή της Κάθριν, η Κλερ –Φαιν Ξυλά– η οποία καταφθάνει στην πανεπιστημιούπολη για να τακτοποιήσει τις μεταθανάτιες υποθέσεις του πατέρα, όχι μόνο έχει και τα δύο της πόδια στέρεα πάνω στη γη, αλλά κατορθώνει κιόλας να μεταδώσει μία ανθρώπινη ζεστασιά προς την πλατεία, γεγονός που αμέσως αμέσως την κατατάσσει ανάμεσα στους ικανούς ηθοποιούς που έχουν τη δυνατότητα να ζωντανέψουν ακόμα και τους ξύλινους ρόλους.

Και, τέλος, ο νεαρός –28άρης– Γιώργος Καραμίχος παρουσιάζεται ως ένας λίαν ικανοποιητικός jeune premier (να χρησιμοποιείται άραγε σήμερα αυτός ο ορισμός; καιρό έχω να τον διαβάσω!) που είναι σε θέση να πείθει ότι διαθέτει μεν το νου ενός ανερχόμενου μαθηματικού δίχως να είναι κι ο αναμενόμενος κλασικός σπασίκλας.

Σκηνοθετημένο από τον καλοσπουδαγμένο εδώ και στην Αμερική (ασφαλώς κι αυτό έχει τη σημασία του) Κωνσταντίνο Αρβανιτάκη, με φροντίδα στη συμπεριφοριακή λεπτομέρεια και δίχως τα συνηθισμένα κι άσκοπα νευτερίζοντα στολίδια, το Proof του Ντέιβιντ Ομπερν, κατ' αρχάς, παν να πει: Απόδειξη. Ακόμα αναλυτικότερα και για τη συγκεκριμένη την περίπτωσή μας: εδώ πρόκειται για μια απόδειξη επάνω στην ορθότητα ενός μαθηματικού θεωρήματος.

Γιώργος Κέντρος, Πέγκυ Τρικαλιώτη, Γιώργος Καραμίχος στο «Proof». Σκίτσο της Ελλης Σολομωνίδου-Μπαλάνου.

Ακολουθώντας τον συρμό των επιστημονικομυθιστορηματικών ταινιών και θεατρικών έργων (ένα άλλο θεατρικό της ίδιας συνομοταξίας παίζεται αυτή τη στιγμή σ' αθηναϊκή σκηνή, το «Κοπεγχάγη» του Μάικλ Φρέιν το οποίο πραγματεύεται τη θεωρία των quantum και της πυρηνικής φυσικής) ο Ντέιβιντ Ομπερν συνωστίζει σ' αυτό το –ήδη μεγάλης εμπορικής σταδιοδρομίας στις αγγλοσαξονικές χώρες– έργο τρεις μαθηματικές ιδιοφυίες· το τέταρτο πρόσωπο, η γιάπισσα Κλερ είναι άσχετη με τις θεωρίες των αριθμών.

Θεωρητικά ιστορίες τέτοιων ανθρώπων θα έπρεπε να είναι από ακατανόητες έως βαρετές. Ελα, όμως, που πολλές φορές παρόμοια πρόσωπα βρίσκονται, λένε οι μυθιστοριογράφοι, ανάμεσα στη μεγαλοφυία και την παράνοια, γεγονός που τους κάνει ιδιαίτερα ενδιαφέροντες τύπους άρα κι εμπορικούς.

(Ιδέ την περίπτωση του σχιζοφρενούς μαθηματικού με Νόμπελ, Τζον Νας, ο οποίος έγινε μάλιστα και ταινία –το A beautiful mind με τον Ράσελ Κρόου– ή ακόμα τον «Θείο Πέτρο και το θεώρημα του Γκόλντμπαχ» ο οποίος έγινε διεθνές μπεστ-σέλερ από τον Απόστολο Δοξιάδη).

Στη δική μας την proof περίπτωση, ο αείμνηστος πατέρας του έργου υπήρξε μεγαλοφυία από τα νιάτα του («Ηταν πρωτοπορία στα μαθηματικά από τα είκοσι δύο του») αλλά αργότερα του έστριψε. Μόνο που αυτόν δεν τον έκλεισαν σε άσυλο, αλλά είχε δίπλα την αφοσιωμένη του κόρη να τον φροντίζει. Ειρήσθω εν παρόδω ότι η κόρη είχε κάνει κι αυτή κάποια εξάμηνα στη φυσικομαθηματική αλλά μετά τα παράτησε. Ο μπαμπάς πεθαίνει και η μέρα της κηδείας συμπίπτει με τα γενέθλια της μικρής κόρης που γίνεται είκοσι πέντε.

Η άλλη, η μεγάλη, η γιάπισσα, η οποία σημειωτέον τους συντηρεί όλα αυτά τα χρόνια της ασθένειας, έρχεται για την κηδεία και για τα πρακτικά που επακολουθούν σε μία διάλυση σπιτιού. Κι εκεί είναι που συμβαίνουν τα συνταρακτικά: η μικρή αποκαλύπτεται μεγάλη μαθηματικός, όμως δεν την πιστεύει κανείς, κυρίως λόγω φύλου. Αλλά μπας και όντως είναι;

Μέτριο έως απλοϊκό το πάντως έξυπνα γραμμένο έργο. Η παράσταση, όμως, ήταν καλή κι οι ηθοποιοί ακόμα καλύτεροι. Ο Αλέκος Αναστασίου συμπληρώνει την αξιόλογη ομάδα των φωτιστών (Ντεκό, Σινάνος, Μπέλλης κ.ά.) που εδώ και μιάμιση δεκαετία προσφέρει τις σωστές ατμόσφαιρες σώζοντας στην κυριολεξία πολλές παραστάσεις. Εδώ ο Α. Αναστασίου φώτισε ένα κάπως υπερβολικά «νότιο» για τις βόρειες πολιτείες της Αμερικής σκηνικό της Ελένης Μανωλοπούλου η οποία υπογράφει και τα σωστά κοστούμια.

Σίγουρα αξίζει να το δει κανείς το Proof. Αν μη τι άλλο του δίνεται η ψευδαίσθηση ότι εδώ συντελείται κάτι τσ σοβαρό. Ομως αν κάποιος όντως ενδιαφέρεται για μαθηματική μυθιστορία, τότε καλό θα είναι να διαβάσει τα –αριστοτεχνικά και με γνώση μεταφρασμένα από τον μαθηματικό Τεύκτρο Μιχαηλίδη– «Οι Αγριοι Αριθμοί» του 40χρονου Ολλανδού Φίλιμπερτ Σογκτ, ή το μπεστ-σέλερ «Το θεώρημα του Παπαγάλου» του Ντένι Γκετζ (ήδη στην τριακοστή ενάτη χιλιάδα του στη χώρα μας) ή πάλι για όσους διαβάζουν και «ξένα» το «Mathematical Brain» του Brian Butterworth, ή το «The Number Sense» του Stanislas Dehaene. Ή ακόμα καλύτερα θα ήταν να βλέπουν κάθε Παρασκευή βράδυ στις 22:30 μία απο τις καλύτερες και τις πιο low profile εκπομπές στην εγχώρια τηλεόραση, συγκεκριμένα στην ΕΡΤ 3: τις «Ανιχνεύσεις» του Παντελή Σαββίδη (δημοσιογράφου-μαθηματικού).

Πρόκειται για εκπομπές οι οποίες συχνά αναφέρονται στην πρακτική εφαρμογή των ανώτερων μαθηματικών στην καθημερινή ζωή (λ.χ. το πέταγμα της πεταλούδας στο Πεκίνο που επηρεάζει το κλίμα στην άλλη μεριά της υδρογείου, για τη μαύρη τρύπα κ.τ.λ. Τέτοια.).